

คอลัมน์แนะนำทำกินทั่วถิ่นไทย

กระท้อนหวานของดีเมืองลพบุรี

พนม เกิดแสง *

เมื่อกลางเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมาผมมีโอกาสได้ไปเที่ยวชม งานแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ (ประจำปี ๒๕๕๔) ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๑๖ ถึงอังคารที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ณ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ มีการประชาสัมพันธ์ของดีเมืองลพบุรีหลายต่อหลายอย่าง หนึ่งในของดีเหล่านั้นคือ ดินสอพลอง และกระท้อนห่อ ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดลพบุรี ผมจึงถือโอกาสนี้แนะนำท่านดูการปลูกกระท้อนของตำบลตะลุง ซึ่งสวนที่ผมและทีมงานจะขอนำท่านไปชมนี้เป็นสวนกระท้อนของคุณถาวร คำคุณ เจ้าของสวนกระท้อนป่าทองสุข แห่งตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรีครับ

คุณถาวร คำคุณและภรรยาคือคุณทองสุขได้นำกิ่งพันธุ์กระท้อนปลูกฝ้ายมาจากสวนนนทบุรี เมื่อเกือบ 30 ปี โดยนำมาปลูกในพื้นที่ ครั้งแรก จำนวน 2-3 ไร่และในปีต่อมาได้ขยายจนเต็มพื้นที่ 13 ไร่ รวมจำนวนร้อยละกว่าต้น ซึ่งเป็นเจ้าแรกของจังหวัดเลยที่เดียว

*นักวิชาการศึกษา ชำนาญการพิเศษ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ E-mail : eatpnk@ku.ac.th

ผลผลิตกระท้อนปีที่ผ่านมามีผลผลิตประมาณ 30 ตัน ราคาขายเฉลี่ยที่สวนมีตั้งแต่ 3 กิโลกรัม 100 บาท 4 กิโลกรัม 100 บาท จนถึง 5 กิโลกรัม 100 บาท แล้วแต่ช่วงไหนจะมีผลผลิตออกมามากน้อยเพียงใด โดยการจัดการดูแลสวนทำ กัน 2 คน กับ ภรรยา ตั้งแต่รดน้ำ ใส่ปุ๋ย ตัดแต่งกิ่ง ทรงต้นห่อผล เก็บผล แม้กระทั่งผสมปุ๋ยใช้เอง เพื่อลดต้นทุนค่าปุ๋ยวิทยาศาสตร์

ในด้านของรสนาคนั้น คุณถาวรกล่าวว่าพันธุ์ปุยฝ้ายมีรสนาหวานเกือบทั้งผลคือหวานจนถึงผิวเปลือกและปุยขาว เหมือนลำเลียงที่เคี้ยว ส่วนพันธุ์อีลามีข้อเสียคือเมื่อแก่จัด ฝัสดจะเป็นน้ำมาก ผู้บริโภคจึงนิยมรับประทานปุยฝ้ายมากกว่า แม้ ผลจะมีขนาดเล็กกว่าพันธุ์อีลา ผลผลิตกระท้อนส่วนใหญ่จะเก็บขายกันวันต่อวันและวางจำหน่ายหน้าสวนนั่นเองคือบริเวณ ทาง หลวงแผ่นดินหมายเลข 3196 เลียบคลองชลประทานลพบุรี-บางปะหัน ในช่วงเดือนเมษายน- ปลายเดือนมิถุนายน

ด้วยเหตุนี้ในเดือนมิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงที่กระท้อนให้ผลผลิตเต็มที่ จึงทำให้กระท้อนเข้าสู่ตลาดเป็นจำนวนมาก ทาง จังหวัดลพบุรีจึงร่วมกับอำเภอเมืองลพบุรี และองค์การบริหารส่วนตำบลตะลุง จึงได้จัดงานเทศกาลกระท้อนหวาน และของดี เมืองลพบุรี ขึ้นระหว่างปลายเดือน มิถุนายน ถึงต้นเดือน กรกฎาคม ของทุกปี ณ บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองลพบุรี เพื่อเป็น การกระจายผลผลิตออกสู่ตลาด เพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกระท้อน และยังเป็นการผลักดันกระท้อนหวานของตำบล ตะลุงให้เป็นที่รู้จักของตลาดทั้งในและต่างประเทศอีกทางหนึ่ง นับว่าจัดงานเทศกาลกระท้อนหวาน และของดีเมืองลพบุรี เป็นโอกาสสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกกระท้อนที่จะได้นำคุณภาพของผลผลิตออกมาวางจำหน่าย พร้อมกันนี้นักท่องเที่ยวยังสามารถเลือกซื้อกระท้อนได้โดยตรงจากเกษตรกรผู้ปลูกกระท้อนอีกด้วย

กระท้อนจัดว่าเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งของไทย ปลูกได้ง่าย เพียงแต่ให้การดูแลรักษา ก็จะออกดอก ติดผลดี สามารถขึ้นได้ทุกภาคของไทย และสามารถออกดอกติดผลได้ทุกปี แต่ถ้าอากาศหนาวเย็นจัด เช่น บนพื้นที่สูงทางภาคเหนือ ของไทย กระท้อนจะมี ปัญหาบ้าง ส่วนปริมาณน้ำฝนในเขตที่มีฝนตกอย่างต่ำ 800 มม./ ปี กระท้อนจะเจริญเติบโตได้ดี กระท้อนต้องการดินที่มีอินทรีย์วัตถุมากมีการระบายน้ำดีดินร่วนซุยและมีสภาพเป็นกลาง คือ pH 6-7 ถ้าเกินกว่า 7 จะแสดง อาการขาดธาตุเหล็กอย่างรุนแรง กระท้อนสามารถทนทานต่อสภาพความแห้งแล้งได้ดี แต่การขาดน้ำมาก ๆ จะทำให้การ เจริญเติบโตและผลผลิตไม่มีคุณภาพและจะตายได้ในที่สุด

คุณชนวิทย์ เทวอักษร เกษตรจังหวัดลพบุรีได้กล่าวถึงพื้นที่ปลูกกระท้อนของจังหวัดลพบุรี จะปลูกกันมากใน 4 ตำบล คือ ต.ตะลุง ต.คอนโพธิ์ ต.จั่วรายและตำบลโพธิ์เก้าต้น มีพื้นที่ปลูกรวม กว่า 2000 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 900-1500 กิโลกรัม/ไร่ เกษตรกรผู้ปลูกมีรายได้เฉลี่ย 24000 บาท/ไร่ พันธุ์กระท้อนที่นิยมปลูก ได้แก่ พันธุ์ปุยฝ้าย อีล่าและพันธุ์ทับทิม

พันธุ์กระท้อนที่นิยมปลูกในจังหวัดลพบุรี

พันธุ์ปุยฝ้าย

กระท้อนพันธุ์ปุยฝ้าย เป็นกระท้อนพันธุ์พื้นเมืองของ ต.ตะลุง มีรสหวาน เปลือกนิ่ม และเมื่อกะทอนมีปุยเหมือนปุยฝ้ายจึงเป็นกระท้อนที่จำหน่ายได้สูงสุด เป็นที่นิยม บริโภคมากที่สุด

ลักษณะผลกระท้อนพันธุ์ปุยฝ้าย : ขนาดของผลมีตั้งแต่เล็กไปจนถึงใหญ่ สีเหลืองนวลสวย ผลกลมแป้น เมื่อกะทอนจะมีปุยมากกว่าสายพันธุ์อื่น ปุยกระท้อนเมื่อทานไปแล้วจะเหมือนว่า ปุยกระท้อนละลายในปาก ชาวสวนกระท้อนนิยมเรียกว่าปุยฝ้ายแท้ เป็นพันธุ์หนัก ผลมีอายุการเก็บเกี่ยวช้าจะเก็บผลได้ ฤดูการเก็บเกี่ยว มิถุนายน-กรกฎาคม ผลมีขนาด น้ำหนักประมาณ 400-800 กรัมต่อผล ทรงผลกลมสูงเล็กน้อย ด้านก้นผลเรียบ ขั้วสั้นที่ผิวมีขนอ่อนนุ่มมือ ผิวเปลือกมีสีเหลืองอมน้ำตาลเปลือกบาง ด้านขั้วจะนูนขึ้นบางผลจะมีรอยขรุขระเล็กน้อย เนื้อหามันไม่กระด้าง มีปุย แทรกเนื้อจนถึงเปลือก รสชาติหวานอมเปรี้ยว (รสกลมกล่อม) ไม่ฝาด ปุยหุ้มเมล็ดหนาฟู รสหวานจัด เมล็ดมี ขนาดโตแบน แก่จัดได้ไม่เป็นน้ำหยาบ

พันธุ์ทับทิม เป็นกระถ่อนพันธุ์เมืองดั้งเดิม ของ ต.ตะลุง แต่ไม่มีคนรู้จักมากนัก เนื่องจากมีชาวสวนที่ปลูกกระถ่อนพันธุ์ทับทิมไม่มากมักจะกลายพันธุ์ได้ง่าย จึงเป็นต้นกำเนิดของกระถ่อนพันธุ์ดีอีกหลาย ๆ พันธุ์ในปัจจุบัน

ปลูกง่าย มีการเจริญเติบโตเร็ว ออกดอกติดผลง่าย และออกดอกติดผลก่อนพันธุ์อื่น ๆ จึงถือได้ว่าเป็นกระถ่อนพันธุ์เบา ซึ่งติดผลดก ขั้วผลใหญ่และยาว ทำให้ห่อผลได้ง่าย ขนาดผลใหญ่พอประมาณขนาด 3-4 ผล/ 1 กก. เนื้อหนา เป็นปุ๋ยมากแต่มีข้อเสีย คือ ผลเล็กกว่ากระถ่อนพันธุ์ดี ๆ เกือบทุกพันธุ์ แต่ด้วยรสชาติที่มีรสหวาน ทำให้เป็นที่ถูกใจคนที่เคยชิมกระถ่อนพันธุ์ทับทิม ลักษณะผลกระถ่อนพันธุ์ทับทิม : ลักษณะผลกลม มีขนาดไม่ใหญ่มาก สีเหลืองนวล ผิวกระถ่อนเรียบเนียนสวย เปลือกนํ้ม ผลกลม

พันธุ์นํมนวล : เป็นกระถ่อนที่มีลักษณะ เปลือกบาง เนื้อหนานํ้ม ไม่กระด้าง ปุยหุ้มเมล็ดหนาฟู รสหวานจัดเป็นสายพันธุ์ที่นิยมบริโภคกันมาก

ลักษณะผลกระถ่อนพันธุ์นํมนวล : ทรงผลกลมแป้น มีขั้วสั้น ผิวเปลือกเรียบมีสีเหลือง อนามัย น้ำตาล เปลือกบาง ขนาดผล 300 - 600 กรัมต่อผล ผลกลม

พันธุ์อีล่า กระถ่อนพันธุ์นี้จัดเป็นพันธุ์ที่มีผู้นิยมปลูกและบริโภคกันมาก ตลาดมีความต้องการสูง ราคาแพง จัดเป็นพันธุ์หนักพันธุ์หนึ่งคือ จะออกดอกและเก็บเกี่ยวช้ากว่าพันธุ์อื่น ๆ ประมาณ 30 วัน ซึ่งนับตั้งแต่ดอกบานถึง เก็บเกี่ยวได้ใช้เวลาประมาณ 8 เดือน กระถ่อนพันธุ์นี้มีผลขนาดใหญ่ โดยโตเต็มที่ประมาณ 1.5 กก. มีขั้วผลใหญ่ ผิวเปลือกนํ้ม ติดผลดก ข้อเสียของพันธุ์อีล่า คือ ความไม่นิ่งของผิวผล ซึ่งแต่ละภาค ผิวผลจะไม่ค่อยเหมือนกัน เช่น ผิวเรียบบ้าง หรือขรุขระ

คุณชนวิทย์ เทวอักษร เกษตรจังหวัดลพบุรีได้แนะนำการปลูกกระท้อนควรปลูกในระยะต้นฤดูฝน คือในราว ๆ เดือน พฤษภาคม-กรกฎาคม เพราะมีความชื้นในอากาศสูง กระท้อนเป็นพืชคายน้ำได้สูงมาก ถ้าปลูกในช่วงอากาศร้อนจะทำให้กิ่งพันธุ์ตายได้ การปลูกในระยะต้นฝนนี้จะทำให้ กระท้อนตั้งตัวได้เร็ว แต่อย่างไรก็ตามถ้ามีแหล่งน้ำพอเพียงก็จะสามารถปลูกได้ตลอดปี และควรหาซื้อกิ่งพันธุ์จากสวนหรือแหล่งผลิตที่เชื่อถือได้ก่อนนำไปปลูก

การเตรียมแปลงปลูก

ถ้าในพื้นที่ที่เป็นแอ่งเป็นเนิน หรือหญ้าขึ้นรกควรปรับพื้นที่ให้ปฏิบัติงานได้สะดวก พื้นที่ปลูกถ้าเป็นแปลงขนาดใหญ่ ควรจัดเป็นแปลงย่อยเพื่อให้สะดวกต่อการจัดการ และควรวางแผน การให้น้ำและอนุรักษ์ดินและน้ำไปพร้อม ๆ กัน ก่อนการเตรียมการลงหลุมปลูกต้องไถพรวนกลบวัชพืชลงในดินตามความจำเป็น ในระยะแรกของการปลูก ไม่แนะนำ ให้ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชพวกคลอซิม ระยะปลูก การปลูกกระท้อนโดยทั่วไปจะใช้ระยะปลูก 8x12 เมตร ซึ่งการใช้หรือกำหนดระยะปลูกถี่หรือห่าง ขึ้นอยู่กับ พันธุ์กระท้อน กระท้อนพันธุ์เบา มักมีทรงพุ่มเล็ก มีกิ่งสั้น เช่น พันธุ์ทับทิม ควรใช้ระยะปลูกถี่กว่าพันธุ์หนัก เช่น พันธุ์อีล่า เป็นต้น สภาพพื้นที่ปลูกระยะปลูกในที่ลุ่ม จะถี่กว่าในที่ดอน เพราะหาในที่ลุ่มระดับน้ำใต้ดินสูงรากของกระท้อน หยั่งลงดิน ไม่ลึก ทำให้ทรงพุ่มเล็กลงได้ เช่น ระยะ 8x8 เมตร

ถ้าปลูกเป็นการค้า จะต้องใช้ระยะปลูกให้สะดวกต่อการปฏิบัติงาน เช่น การห่อผล เช่น 8x8, 8x12, 10x10, 12x12 เมตร การปลูกเพื่อขยายพันธุ์ ควรใช้ระยะปลูก 2x2 เมตร การปลูกระยะชิดเพื่อการขยายพันธุ์ จะได้ผลดีกว่าการปลูกระยะห่าง กิ่งจะตั้งตรงเหมาะแก่การทาบกิ่งการเตรียม กิ่งพันธุ์กระท้อน กิ่งพันธุ์กระท้อนอาจได้จากการทาบกิ่ง การติดตา ควรเตรียมกิ่งพันธุ์ไว้เพื่อ 5-10% ของจำนวนต้น ทั้งหมดที่ใช้ปลูก เพื่อทดแทนต้นที่ตาย หรือดินที่อ่อนแอ แคระแกรน ไม่เจริญเติบโต

ขั้นตอนการ เตรียมหลุม ให้หลุมกว้าง 50 x ยาว 50 ซม. นำปุ๋ยคอก (มูลสัตว์เก่า ๆ) ผสมดินที่ขุดขึ้นมา แล้วนำกลบหลุมตามเดิม จากนั้น ขุดดินภายในหลุมให้มีขนาดกว้างกว่าภาชนะปลูกข้างพันธุ์ดี แล้วนำกิ่งพันธุ์วางไว้ในหลุม

หลังจากวางกิ่งพันธุ์ดีแล้วกลบดินให้ระดับโคนต้นเสมอกับดินที่ปากหลุม รดน้ำทันทีเพื่อให้ดินกระชับราก อาจหาหญ้าแห้ง หรือฟางข้าวคลุมโคนต้นไว้ด้วย เพื่อป้องกันหน้าดินถูกทำลาย จากแรงน้ำและช่วยรักษาความชื้น แล้ว ปักหลักยึดติดกับลำต้นกระถ่อนปลูกใหม่ เพื่อป้องกันต้นล้มอันเนื่องมาจากแรงลม หรือสัตว์ต่าง ๆ เข้าไปวิ่งเล่น แล้วโคนต้นกระถ่อนที่ปลูกใหม่ ควรมีการ พรางแสงแดด ซึ่งแดดจัดจะเป็นอันตรายกับกระถ่อนที่ปลูกใหม่ อาจใช้ทางมะพร้าวคลุมด้านบนใบและยอดไว้ในแนวตะวันออก-ตก พรางแสงจนกว่ากระถ่อนจะแตกใบอ่อนใหม่อีก 1 ชุด และเปลี่ยนเป็นใบแก่ จึงจะนำทาง มะพร้าวออก อย่าลืม เอาพลาสติกที่พันแผลรอยทาบบอกหลังจากปลูกแล้ว มิฉะนั้นอาจทำให้รัดกิ่งคอดต้นกระถ่อนจะชะงัก การเจริญเติบโตได้

การให้น้ำกระถ่อนต้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการดังนี้คือ อายุ ช่วงการเจริญเติบโต และการออกดอก ติดผล ฤดูกาลต่าง ๆ สภาพดิน เป็นต้น ซึ่งสามารถแบ่งการให้น้ำได้ 2 ระยะ คือ กระถ่อนที่ยังไม่ให้ผล นับตั้งแต่เริ่มปลูกถึง 6 เดือน การให้น้ำจะต้องให้ชุ่มอยู่เสมออย่าให้แฉะ รดน้ำทุกวัน อายุ 6 เดือนขึ้นไป รดน้ำวันเว้นวันก็ได้ และอายุ 1 ปีขึ้นไป รดน้ำ 2-3 วัน/ครั้ง จนกว่ากระถ่อนจะตั้งตัวได้ จึงทิ้งช่วงการให้น้ำ เช่น 5-7 วัน/ครั้ง ห้ามปล่อยให้ดินแห้ง เพราะกระถ่อนใบจะเหี่ยวและร่วงหล่น และตายในที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าฝนตกหรือไม่

กระถ่อนที่ให้ผลแล้ว แบ่งการให้น้ำได้ 3 ช่วง คือ ช่วงการเจริญเติบโตทางกิ่งใบ เริ่มตั้งแต่หลังการเก็บเกี่ยวควรให้น้ำสม่ำเสมอ โดยปกติจะตรงกับช่วงฤดูฝน แต่ถ้าฝนทิ้งช่วงต้องให้น้ำพอเพียง เพราะกระถ่อนต้องการน้ำมาก

เมื่อใบเริ่มแก่จัด อากาศเริ่มหนาว อาจมีใบแก่ ๆ ร่วง บ้าง ช่วงนี้กระถ่อนต้องการน้ำน้อย เพื่อให้ต้นสะสมอาหารให้สูงถึงระดับที่สามารถสร้างตาออกได้ การให้น้ำช่วงนี้ ควรให้น้อย ๆ แต่จะต้องไม่ให้สภาพดินแห้งมากเกินไปจะทำให้ต้นกระถ่อนทิ้งใบ และไม่ออกดอก อาจตายได้ ในระยะนี้ โรแดง จะเข้าทำลายกระถ่อนในระยะตั้งแต่ใบอ่อนจนถึงใบแก่ ทำให้ใบหงิกงอเป็นปุ่มปม ด้านใต้ใบจะมี ลักษณะคล้ายก้ามหอยสีน้ำตาล เมื่อพบเห็นให้ตัดใบที่ถูกทำลายไปเผาไฟทิ้งและฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรแดง เช่น ไดโคโฟล,อามีทราส โดยฉีดพ่นหลังจากตัดแต่งกิ่งและเริ่มแตกใบอ่อน 2-3 ครั้ง ทุก ๆ 4-5 วัน บางครั้งอาจพบ หนอนผีเสื้อยักษ์ ซึ่งมีขนาดตัวใหญ่สีฟ้าและมีปูสีขาวปกคลุมอีกชั้นหนึ่ง จะเข้ากัดกินใบ และขอด่อน ทำให้ใบลดจำนวนลง ถ้ากัดกินขอด่อนจะทำให้ต้นกระถ่อน โดยเฉพาะในระยะแรกจะชะงักการเจริญเติบโต ผลผลิต ลดลงบางส่วน ถ้าพบเห็นการระบาด ควรจับตัวหนอนมาทำลาย หรือฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง เช่น คาบาริล คาร์โบซัลเฟน, ไชเปอร์เมพธิน

ช่วงที่กระถ่อนกำลังจะออกดอกและติดผล ช่วงนี้กระถ่อนเริ่มต้องการน้ำมากขึ้นเรื่อย ๆ การให้น้ำควรให้ ครั้งละน้อย ๆ และเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งดอกบานจึงหยุดการให้น้ำ เพื่อไม่ให้มีความชื้นมากเกินไปกระถ่อนจะติดผล ยาก และเมื่อกระถ่อนติดผลแล้ว จึงเริ่มให้น้ำตามปกติอย่างสม่ำเสมอระยะนี้ควรตรวจเช็คและระวัง เพลี้ยไฟ ซึ่งมักจะเข้าทำลายกระถ่อนตั้งแต่ระยะขอด่อน ระยะช่อดอก จนถึงติดผลขนาดเล็ก ทำให้ดอกร่วง ผลจะมีผิวลายและติดไปจนถึงผลแก่ ถ้าพบการระบาดของเพลี้ยไฟ ให้พ่นสารเคมีป้องกันกำจัดแมลง เช่น คาร์โบซัลเฟน ประมาณ 2-3 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน ในระยะที่ผลเริ่มแก่ควรลดปริมาณน้ำลง เพื่อให้กระถ่อนมีคุณภาพ ถ้าให้มากในช่วงผลเริ่มแก่ จะทำให้ผลแตก, ไม่หวาน เป็นต้น

การตัดแต่งกิ่งกระถ่อน มีความจำเป็นอย่างยิ่งเช่นเดียวกับไม้ผลอื่นๆ เพื่อให้ได้ทรงพุ่มที่ดี โครงสร้างของต้นแข็งแรง แต่ทั้งนี้ไม่ควรตัดแต่งกิ่งมาก คุณธันวิทย์ เทวอักษร เกษตรจังหวัดลพบุรีแนะนำให้ ตัดแต่งกิ่งที่เจริญแข่งกับลำต้นออก พยายามควบคุม ให้มีกิ่งแตก จากลำต้นในระดับสูงจากพื้นดิน 75 ซม. กิ่งแต่ละกิ่ง กระจายออกรอบทรงพุ่ม อย่างสม่ำเสมอ ควรควบคุมยอดไม่ให้สูงเกินไป เพื่อให้ต้นเตี้ยลง นอกจากนี้ยังช่วยป้องกันโรคต่างๆที่อาจจะเกิดขึ้นด้วยเช่น โรคจุดสนิม เกิดจากสาหร่าย ชื่อ *Cephaleuros virescens* จะพบเป็นจุดสีเขียวอมส้ม เป็นวงขนาดเล็ก กระจายทั่วไปบนใบ แต่โรคนี้ไม่มีความสำคัญมากนัก มักพบในสวนที่ขาดการดูแลเอาใจใส่ทรงพุ่มแน่นทึบ การป้องกันกำจัด นั้นถ้าพบ ให้ ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันเชื้อรา เช่น คอปเปอร์ซัลเฟต ไรต์ อัตรา 150 กรัม/น้ำ 100 ลิตร โรคที่มักจะพบอีกชนิดหนึ่งคือ โรคราสีชมพู เกิดจากเชื้อรา ชื่อ *Corticium salmonicolor* เชื้อรานี้จะมีสปอร์ที่แพร่ระบาดไปกับน้ำและลม และชอบความชื้นในอากาศสูง ซึ่งจะพบเป็นจุดสีชมพูบนเปลือกไม้ของกิ่งในระยะแรก ต่อมาเชื้อจะขยายใหญ่ขึ้นเป็น วงกลม คลุมกิ่งโดยรอบ ทำให้เปลือกแตกกิ่งจะตายถ้าเป็นมาก ๆ จะทำให้ต้นกระถ่อนทรุดโทรม การป้องกันกำจัด ให้ใช้ แมนโคเซป แคลแพน หรือคอปเปอร์ออกซิดไฮดรอกไซด์ อัตรา 150 กรัม/น้ำ 100 ลิตร ฉีดพ่นทุก ๆ 15 วัน โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน

การใส่ปุ๋ย สามารถแบ่งการ ให้ปุ๋ยกระถ่อนได้ 2 ระยะ คือ แรกปลูก-1 ปี ช่วงนี้ควรให้ปุ๋ยสูตรเสมอ เช่น 16-16-16 ควรให้ปีละ 200-500 กรัม/ต้น ส่วนปุ๋ยคอกควรใช้ปุ๋ยที่สลายตัวแล้ว ใส่ปีละ 1 ครั้ง (1 บั้งก็) ในช่วงอายุ 2-3 ปี ใส่ปุ๋ย

เช่นเดียวกับอายุ 1 ปี แต่เพิ่มปริมาณปุ๋ย เช่น ปุ๋ยอินทรีย์ให้เพิ่มเป็น 3 บั้งก็และปุ๋ยเคมีให้เพิ่มอีกต้นละ 500 กรัม/ต้น/ปี

กระถ่อนที่ให้ผลผลิตแล้ว (อายุประมาณ 5-6 ปีขึ้นไป) ควรให้ปุ๋ยอย่างน้อยปีละ 4 ครั้ง การใส่ปุ๋ยหลังเก็บเกี่ยวแล้ว ให้ปุ๋ยอินทรีย์ 3-5 บั้งก็ ปุ๋ยเคมีสูตร 15-0-0+ 16-16-16 อัตรา 3:1 (สูตร 16-16-16 = 3 ส่วน สูตร 15-0-0 = 1 ส่วน) ผสมให้เข้ากัน หลังชุดหลุมรอบทรงพุ่มให้อัตราต้นละ 2.5 กก./ต้น (ถ้าในสภาพดินที่เป็นด่างจัด พีเอสประมาณ 7 ขึ้นไป ควรให้ปุ๋ยสูตร 46-0-0) ในการให้ปุ๋ยก่อนการออกดอก ให้ปุ๋ยเคมีสูตร 12-24-12 หรือ 8-24-24 อัตรา 2 กก./ต้น

เมื่อผลขนาดใหญ่ถึงผลแก่ให้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21, 12-12-27+2 โดยให้ก่อนผลแก่ประมาณ 2 เดือน กก./ต้น และก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 1 เดือน ควรให้ปุ๋ยเคมีสูตร 0-0-50 อัตรา 1 กก./ต้น หรือจะใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 13-0-46 อัตรา 500 กรัม/น้ำ 20 ลิตร แล้วพ่นทางใบก่อนเก็บเกี่ยวผลยาว 2 สัปดาห์ จะทำให้รสชาติหวาน กว่าปกติ

การห่อผลกระถ่อน

ในการห่อผลนั้นคุณถาวร คำคุณ เจ้าของสวนกระถ่อนป่าทองสุข บอกกับทีมงานว่า กระถ่อนมีนิสัยทิ้งผลได้ง่าย โดยเฉพาะถ้ามีผลมากเกินไปกระถ่อนจะทิ้งผลทันที เพื่อให้สามารถนำเอา อาหารไปเลี้ยงผลได้ตามปริมาณอาหารที่มีอยู่ในต้น กระถ่อนควรไว้ผลเมื่อต้นมีความพร้อม โดยปกติกระถ่อน จะไว้ผลได้เมื่อมีอายุ 3-4 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพันธุ์และความสมบูรณ์ของต้นเป็นสำคัญ การที่จะไว้ผลจำนวนเท่าใด นั้นขึ้นอยู่กับสภาพความสมบูรณ์ของต้นและการปฏิบัติดูแลรักษา ผลใดที่ไม่สมบูรณ์ต้องตัดทิ้ง เช่นผลขนาดเล็ก ผลมีตำหนิถูกโรค-แมลงทำลาย ผลเบี้ยว ผลที่ติดกันมาก ๆ ในหนึ่งขั้วผล ควรไว้ 1-3 ผลต่อหนึ่งขั้ว ผลเท่านั้น (พันธุ์อีล่าไว้ เพียง 1 ผลก็พอเพราะมีน้ำหนักมาก) การห่อผลควรทำเมื่อผลมีขนาดเท่าลูกมะนาว ซึ่งพบว่าในปัจจุบันเป็นช่วงที่แมลงวันผลไม้จะเริ่มเข้าทำลาย จึงจะต้องเริ่มทำการห่อผล ในช่วงนี้ การห่อผลยังจะทำให้ผิวสวยงาม มีเนื้อนุ่มขึ้น ปุ๋ยเนื้อฟูสวย รสหวานยิ่งขึ้น ผลมีขนาดใหญ่ขึ้น และมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น

สำหรับวัสดุที่ใช้ในการห่อผลนั้น นิยมใช้ถุงกระดาษสีน้ำตาล เช่น ถุงปูนซีเมนต์, ถุงอาหารสัตว์ เป็นต้น มาพับเป็น กระโปรง สามารถใช้ห่อได้ 2-3 ครั้ง โดยถุงไม่เสียหาย ก่อนห่อผลกระทอนประมาณ 2-3 วัน ควรฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัด โรค-แมลง เช่น คาร์โบซัลเฟน+ไคแทนเอ็ม45 เพื่อป้องกันกำจัด โรค-แมลงก่อน ในระยะนี้อาจพบ แมลงวันผลไม้ หรือ แมลงวันทอง จะวางไข่ที่ผลกระทอน ซึ่งจะมีของเหลวภายในผลไหลออกมาตามรูที่แมลงเจาะไว้ เมื่อไข่กลายเป็นตัวหนอนจะ เจาะซอนไชเข้าไป ในผลกระทอน ทำให้มีตำหนิ อันเกิดจากการวางไข่ของแมลงผลไม้เพศเมียและการซอนไชของหนอน หนอนจะอาศัยอยู่ภายในผลเป็นที่ น่ารังเกียจต่อผู้บริโภค กระทอนที่มีผลติดอยู่กับต้นเมื่อถูกแมลงวันผลไม้ทำลาย จะทำให้ผล ร่วงหล่นก่อนกำหนด ผลเน่า เสียหายบางครั้งเสียหายถึง 100 เปอร์เซ็นต์เลยก็ได้ การป้องกันที่ดีที่สุดคือการห่อผลในระยะที่ผล เท้าลูกมะนาวขึ้นไป ก็จะป้องกันได้

การห่อผลนั้นใช้บันไดพาด ถ้าสูงมากอาจใช้ไม้ไผ่ทำนั่งร้าน รอบต้นกระทอนให้คนห่อปีนขึ้นไปปฏิบัติงานได้ สะดวก กระโปรง 1 ใบใช้ห่อได้เพียง 1 ผลเท่านั้น การห่อให้ใช้ กระโปรงสอดหุ้มผลให้มิดแล้วรวบปากกระโปรงเข้ากับก้าน ของผล แล้วใช้เชือกหรือดอกลิ้นปากกระโปรงให้พอแน่น จะต้องห่อด้วยความระมัดระวังมือจะต้องเบา เพราะถ้าห่อรุนแรงมือ หนักผลจะแฉะแกรนหรือร่วงหล่นภายใน 7 วัน ทันที

การเก็บเกี่ยว

กระทอนใช้เวลาตั้งแต่ออกดอกจนถึงผลแก่ประมาณ 6-7 เดือน ซึ่งพันธุ์อู่ล่ำจะแก่ช้ากว่าทุกพันธุ์ประมาณ 30 วัน การที่ผล กระทอนแก่ช้าหรือเร็ว ขึ้นอยู่กับพันธุ์, อุณหภูมิของอากาศ ถ้าอากาศร้อน ผลกระทอนจะสุกเร็วขึ้นกว่าปกติ ผลกระทอนแก่ เปลือกจะเป็นสีน้ำตาลจนถึงสีเหลืองทั้งผล ยกเว้นพันธุ์เขียวหวาน การเก็บเกี่ยวให้ใช้กรรไกรตัดกิ่งให้ชั่ว ของผลติดมาด้วย หาก ขั้วผลหลุดผลกระทอนจะเน่าเสียได้ง่าย ภายใน 2 วัน เพราะเชื้อโรคจะเข้าทางขั้ว ที่หลุดออกไป ถ้ามีขั้วผลอยู่จะเก็บรักษาไว้ได้ นานถึง 4-7 วัน ในสภาพอุณหภูมิห้อง และถ้าเก็บไว้ในอุณหภูมิ 7-9 องศาเซลเซียส ที่มีความชื้นสัมพัทธ์ 85-90 เปอร์เซ็นต์ จะ

เก็บรักษากระท้อนได้นานถึง 3-4 สัปดาห์ กระท้อนจะเกิดความเสียหาย ได้หากมีการเก็บรักษาไว้ในอุณหภูมิที่ต่ำกว่าที่แนะนำไว้ โดยจะแสดงอาการเป็นจุดสีขีดจาง เกิดจุดน้ำที่ผิวผลและเน่าเสียในที่สุด อาการเหล่านี้จะปรากฏชัดเจนขึ้น หลังจากนำผลกระท้อนออกไว้ในที่มี อุณหภูมิสูงขึ้น

ในส่วนของกระโปรงห่อผลนั้นสามารถเก็บรวบรวมไว้ในปีต่อไปได้อีกทั้งนี้เนื่องจาก กระโปรงห่อผลขนาด 8* 12 นิ้ว มีราคาก่อนข้างแพงคือ 100 กระโปรงขายถึง 40-50 บาททีเดียว

การเลือกซื้อกระท้อน ป้าทองสุข ภรรยาคุณถาวรแนะนำการเลือกซื้อกระท้อน เปลือกต้องมีสีเหลืองนวลถึง นวลเข้ม ขั้วกระท้อนต้องไม่เหี่ยว ไม่หลุด เนื่องจากเป็นกระท้อนเก่าที่เก็บมาแล้วหลายวัน กันจะต้องไม่แตก กระท้อนที่กันแตก มักจะมีรสจืด ขอลองชิมดูก่อน หากกระท้อนร้านใดหวานมักจะหวานทั้งสวน กระท้อนแต่ละสวนจะหวานไม่เหมือนกัน กระท้อนสวนเดียวกัน ไม่ว่าจะหวานเหมือนกัน

เท่าที่ผู้เขียนได้ลองแวะสำรวจแผงขายริมทางเห็นมีอยู่หลายเจ้าเช่น แผงขายกระท้อนจากสวนคุณขวัญเมือง และสวนทองดี น้อยหน่า บางร้านยังนำกระท้อนแปรรูปมาวางจำหน่ายด้วยเช่นกัน

ท่านที่สนใจสามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

1.คุณถาวร คำคุณ เจ้าของสวนกระท้อนป่าทองสุข แห่งตำบลตะลุง อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โทร.089-0089207

2.สำนักงานเกษตรจังหวัดลพบุรี ถนนนารายณ์มหาราช อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี โทร. 036 - 421191

3.สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดลพบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานลพบุรี โทร. 036 - 422768 - 9
ได้ทุกวันในเวลาราชการ

หรือหากท่านที่สนใจข้อมูลในรูปแบบ วีซีดี เรื่อง การปลูกกระท้อน สามารถติดต่อสั่งซื้อได้ที่ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ลาดยาว จตุจักร กทม. 10900 โทร 02-5792294 และ 02-9428460 ต่อ 500 หรือ <http://www.eto.ku.ac.th/media/index.html>

ฉบับหน้าจะแนะนำท่านไปดูการปลูกมะขงชิด ที่ จ.นครนายกครับ